

Vadestedet – en gård af sin tid

af Svend Sørensen

I årene 1969-2007 var gården Vadestedet ejet af Anders Gregersen. Med ham som kilde giver artiklen en oversigt over de store forandringer, der i denne periode skete med gårdens jordtilligger. Der gives desuden en kort beskrivelse af gårdens og de berørte ejendommers historie.

Mange gårde har fået navn efter deres beliggenhed. Således er Vestergård placeret længst mod vest i landsbyen, Kirkegård ligger ved kirken osv. Mere sjældent er det at ligge ved et vadested, som det er tilfældet med den gård, der i dag har adressen Vadestedvej 5. Beliggenheden er vest for Hanstholmvej lidt nord for Thisted, ikke langt fra den rundkørsel, der støder op til Skinnerup.

Selve vadestedet har mange år på bagen. Her kunne man køre over Skinnerup Å, der

har sit udspring i området ved Skinnerup Kirke og løber ud i Thisted Havn. Åen er den sidste rest af en fjordarm, som engang i stenalderen strakte sig fra Limfjorden og ind til Skinnerup. Nu udgør den gamle fjordbund et stort engområde, der er skåret over af omfartsvejen.

Først var »vadestedet« kun en betegnelse for selve det sted, hvor man kunne komme over åen. Men da en fæstegård blev flyttet ud fra Tingstrup til området, fik den naturligt nok

»Vadestedet« omkring 2002.

navnet Vadestedet, eller *Vuujste* som det hedder med original udtale. Gården var i flere generationer i samme families eje. Den sidste blev Anders Gregersen, der drev gården i en menneskealder frem til 2007. Han fortæller i øvrigt, at man tidligere kunne se, hvor man kørte over åen, der også havde trædesten til de gående. Engang flød åen i perioder nemt ud over kanterne, men det hjalp, da den blev fordybet med håndkraft i 1912. Åen blev også kaldt Hvideå efter de højtliggende kridtforekomster, som man gravede ned i ved uddybningen.

Det faldt i Anders Gregersens lod at være gårdejer i en tid med store omskiftelser. I usædvanlig grad har han været involveret i opkøb af landbrugsjord for at kunne udvikle Vadestedet i takt med kravene til moderne landbrugsdrift. Mere end 60 gange har han sat sin underskrift på papirer i forbindelse med køb eller salg af jord og ejendomme. Heraf dog også et par byejendomme i Thisted.

I Anders Gregersens tid var gården Vadestedet med andre ord en bedrift, der kom til at indvirke på mange menneskers liv. Denne artikel er et forsøg på at beskrive de ejendomme og mennesker, der har været berørt af det. Udgangspunktet har været Anders Gregersens oplysninger og erindringer. Det er et stykke lokalhistorie, der samtidigt afspejler det moderne landbrugs udvikling.

Familien Gregersen

Anders Gregersen og hans familie har i mange år haft tilknytning til den gård, der fik navnet Vadestedet. Familien kan føre gårdens historie tilbage til Niels Poulsen Malle, der blev født i Malle 1761 og levede indtil 1837. Da han overtog fæstet efter sine svigerforældre, lå gården i Tingstrup by. Dengang var det en fæstegård under Kjølbøygård, men han købte den senere til selveje. Det er uden tvivl ham, der flyttede gården ud fra Tingstrup til

»Vadestedet« lige efter flytningen i 1911. Til venstre ses Anders Gregersens mor, Hedevig, og til højre hendes søster Jane.

Familien Gregersen i 1951. Forrest fra venstre er det faderen Georg Gregersen og derefter Karen Marie, Knud Jørgen, Ingrid og til højre moderen Hedevig. Bagest fra venstre: Herluf, Anders og Svend Ejler. Foto: H. Jacobsen, der ifølge Anders Gregersen var en kvindelig fotograf i Thisted.

»Gammel Eng«, som det blev kaldt. Placeringen var dengang længere nede mod åen.

I 1822 fik Niels Malles søn, Chr. Nielsen Malle, skøde på gården. Året efter blev han gift med Marianne Christensdatter Bjerregaard, og efter hans tidlige død fik hun kongelig tilladelse til at sidde i uskiftet bo. Da hun døde i 1852, blev gården overtaget af hendes søn, Niels Chr. Christensen Malle, som var gift med Anna Marie Larsdatter. De nåede at fejre guldbryllop år 1900. Samme år solgte de gården til deres yngste søn, Anders Nielsen Malle. Prisen var 16.000 kr., heraf løsøre for 3.000 kr.

Samme år som Anders Malle købte gården, giftede han sig med Mariane Tingstrup,

der stammede fra Øster Vandet. De byggede i 1911 en ny gård lidt tættere på Hanstholmvej, hvor Vadestedet nu er beliggende. Endnu kan det spores, hvor den gamle gård har ligget. Tømmeret til den nye gård blev hugget til om vinteren af en nabo, der var tømrer. Strandingstømmer udgjorde en del af byggematerialet. Anders Malle fik ikke lov til at nyde den nye gård i så mange år, idet han døde i 1919 i en alder af 58 år.

Som enke fik Mariane lov til at sidde i uskiftet bo indtil sin død i 1944. Hun havde en datter, Hedevig Christine, der i 1926 blev gift med Georg Chr. Gregersen fra Tingstrup, søn af Ejler Christian Gregersen. Georg blev bestyrer for sin svigermor allerede et

par år før giftermålet. Han boede på gården sammen med sin familie, der efterhånden kom til at omfatte seks børn: Anders (1932), Svend Ejler (1934), Herluf (1936), Ingrid (1939), Karen Marie (1941) og Knud Jørgen (1944). Knud Jørgen var musikalsk og spillede i Okay Kvartetten, indtil han i 1967 udvandrede til Australien, hvor han havde egen tømrervirksomhed.

Efter Marianes død overtog Georg og Heidevig Vadestedet. Georg Gregersen var en dygtig og fremadskuende landmand, der havde fået teoretisk og faglig viden ved et fem måneders ophold på Ladelund Landbrugsskole. Allerede omkring 1948 fik han installeret automatisk vandværk, malkemaskine og toilet med »træk og slip«. I 1953 blev hestene udskiftet med en lille grå Ferguson. Den

gamle stald blev i 1965 erstattet af en ny og større stald til både køer og grise, og året efter købte han sammen med to sønner en ny mejetærsker. I 1969 solgte han »Vadestedet« for 425.000 kr. til sin ældste søn Anders.

Anders Gregersen

Anders Gregersen blev født på Vadestedet 22. april 1932. Han begyndte 1939 i Tingstrup skole og blev syv år senere konfirmeret af pastor Nyegaard i Thisted. Efter konfirmationen arbejdede han hjemme på gården, inden han i 1950 kom ud at tjene i Skinnerup, først hos Martin Helleberg og dernæst hos sognefoged Chr. Overgaard Gade. I 1953 startede halvandet års soldatertid med tjenestested i Viborg og Itzehoe.

»Vadestedet« i begyndelsen af 1950'erne med Hejrhøj i baggrunden.

Da værnepligten var aftjent, var Anders Gregersen et halvt år på landbrugsskole i Høng, hvor han fik eksamen som kontrolassistent, en uddannelse han dog aldrig har gjort brug af. Opholdet på landbrugsskolen sluttede til maj 1955, og derefter tjente Anders et par år hjemme på gården. I 1957 fik han plads hos Chr. Sørensen i Hillerslev og et år senere på Skårupgård i Vandet, hvor han var, indtil han i 1961 igen flyttede hjem til Vadestedet.

Anders Gregersen er forblevet ugift, og efter overtagelsen i 1969 blev hans forældre boende på gården. Faderen døde på Thisted sygehus i 1971, og fire år senere flyttede moderen ud på Enghavevej, hvor hun døde i 1987.

Bygningsmæssigt er der sket meget på Vadestedet. En stor lade blev bygget i 1975, og svinestalden fra 1965 blev lavet om til kostald, så der nu var plads til 120 malkekøer. I 1996/97 blev der bygget løsdriftstald og malkestald, og laden blev udvidet med plads til opbevaring af ensilage.

I 2000 oprettede Anders Gregersen »I/S Vadestedet« sammen med en tidligere medhjælper, Per Andersen, og hans kone Conny. Selskabet købte i 2000 Hanstholmvej 38, samtidig med at jorden til Hanstholmvej 44 blev erhvervet – i alt 23 ha. I 2002 havde man således et jordtilliggende på 130 ha og en besætning på ca. 150 malkekøer plus opdræt. I 2001 og 2002 blev der investeret i fuldautomatisk fodermaskine og strømmaskine på hængebane.

Den 1. juli 2002 ophørte »I/S Vadestedet«, og Anders Gregersen købte som 70-årig halvdel tilbageløb og blev igen ene-ejer af Vadestedet. Det var ikke ukompliceret og heller ikke uden tab, og først i sommeren 2004 var han helt ude af interessentselskabet. Han kunne derefter begynde at gøre boet op, og sidst på året satte han malkebesætningen på 152 køer ud. Med salget af 172 kvier året efter var en æra slut for Thys største besætning af jerseykøer. I samme

Anders Gregersen. Foto: Klaus Madsen 2011.

periode blev flere jordstykker solgt fra, og da 60 ha i 2005 blev solgt til Jens Kirk i Tovsgård, var der »kun« 26 ha tilbage.

I sommeren 2006 blev Anders ramt af en hjerneblødning, men han kom over det med sine åndsevner i behold. 1. januar 2007 blev Vadestedet overtaget af Kjeld Snejstrup, Hurup. Han var fodermester på gården i slutningen af 1980'erne og har senere i perioder arbejdet for Anders Gregersen. Den nye ejer har indrettet stalden til heste, så der er fortsat dyr på gården.

Anders Gregersen flyttede til en lejlighed i Storegade i Thisted, og i 2009 købte han hus på Markvænget.

Vadestedvej 3

Endnu før Anders Gregersen overtog sin fødegård, købte han naboejendommen Vadestedvej 3. Det var i 1965. Han købte ejendommen af Viktor Stentoft Pedersen, der havde overtaget den efter Oluf Christensens død i 1958.

Oluf Christensen var i mange år en kendt skikkelse i nabolaget. Han stammede fra

Lundtoftegård ved Lund Fjord og var årgang 1889. Hans kone hed Anne og var uddannet sygeplejerske. De havde børnene Konrad og Inger. Anne døde tidligt, allerede i 1936 i en alder af ca. 40. Herefter havde Oluf skiftende husbestyrerinder, inden Else Odgaard fik pladsen i 1940 og blev der indtil hans død. Derefter flyttede hun til Dr. Louisegade i Thisted. Hun var uddannet sygeplejerske og var en skattet fødselshjælper.

Ejendommen havde et jordtilliggende på ca. 7 ha og en besætning på fem køer, to heste og et par søer. Til ejendommen hørte også en sandgrav. Især under krigen var der gang i produktionen af sand og grus, så der blev mulighed for at ansætte en medhjælper. Efter krigen var der mere stille i grusgraven. I en periode var der et såkaldt benhus, hvor slagtere og garveren i Nørregade afleverede affald. Da det ophørte, blev der plads til to hønsehuse, som var ejet af Jens Henriksen, der havde servicestation på rutebilstationen i Thisted.

Oluf Christensen havde et godt naboskab til Georg Gregersen. De holdt af at gå på jagt sammen, og da svigersønnen Anker Andersen dukkede op i familien, var han en ivrig deltager. Han var en bror til mølleren i Skinnerup, Axel Andersen.

Købet af Oluf Christensens ejendom medvirkede i øvrigt stærkt til, at Anders Gregersen blev gårdejer. I sin opdragelse var han ikke præpareret med, at han skulle overtage Vadestedet. Men som den ældste søn lå det selvfølgelig i luften. I 1960'erne snakkede faderen flere gange om det, og på et tidspunkt dukkede der en landbrugskonsulent op, som skulle ordne overtagelsen. Anders gav imidlertid udtryk for, at han ikke var interesseret! Han ændrede dog mening, da der viste sig en mulighed for at afhænde bygningerne til Vadestedvej 3, som han hidtil havde lejet ud. Han kunne nemlig ikke beholde jorden

uden at have et landbrug, som den kunne lægges til. Det gav stødet til, at han overtog barndomshjemmet.

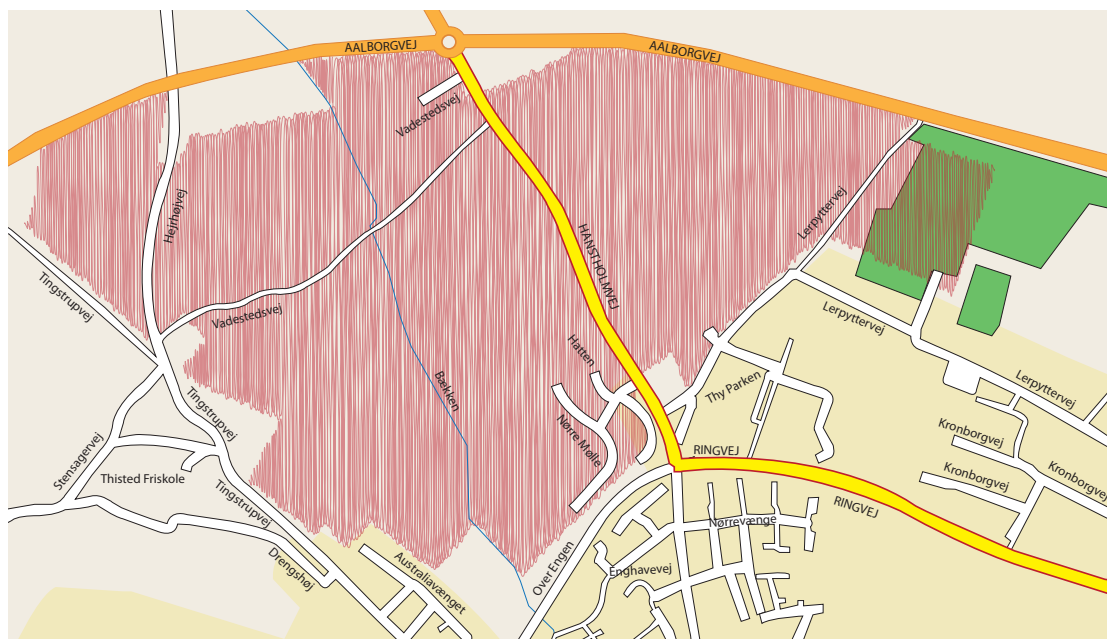
I 1967 solgte Anders Gregersen bygningerne på Vadestedvej 3 til murer Marius Bloch, der havde minke på ejendommen. Han videre-solgte i 1971 huset til Else og Harald Klein, der indrettede beboelse i både stald og lade. Han bor her fortsat, lidt afsides må man sige. Da han forsynede huset med telefon og vand fra Thisted, kostede det meget gravearbejde. Vandrørene måtte graves ned fra Hejrhøjvej og telefonledningerne fra Hanstholmvej.

Vadestedvej 7

Anders Gregersen erhvervede i 1970 Marie og Boye Jensens ejendom, der dengang havde adressen Hanstholmvej 33. Da omfartsvejen kom, fik ejendommen udkørsel til Vadestedvej, hvor den fik nr. 7. Ved den lejlighed mistede Vadestedvej i øvrigt sin status som offentlig vej. Efter salget flyttede de tidligere ejere til Islandsvej, hvor de døde forholdsvis kort tid efter.

Ejendommen på godt fem ha var oprindeligt udstykket fra Vadestedet. Boye Jensen, der var fra Kløv, købte husmandsstedet midt i 1920'erne. Han havde sin egen mening om tingene, og han kunne lide at diskutere med naboerne, selv om de sjældent nåede til enighed.

Boye Jensen havde 4-5 køer samt to islænderheste, som han i mange år brugte til udkørsel af mælk i Thisted fra mejeriet Pasteur. I begyndelsen blev mælken tappet direkte fra vognen til forbrugerne – senere kom den på flasker. Beliggenheden lige uden for Thisted var ideel til dette arbejde. Landbruget gjorde, at der var heste til rådighed, og afstanden til Thisted var overkommelig. Derfor var der også flere i nabolaget, der havde denne bibe-skæftigelse. Således havde Axel Hundahl i

Anders Gregersen har ejet eller lejet al landbrugsjord i det skraverede område.

mange år en mælkerute i Thisted. Det gjaldt også Chr. Østergaard, Hansholmvej 32, og Jens Nordentoft, Hanstholmvej 40.

Efter købet af Vadedstedvej 7 brugte Anders Gregersen den som fodermesterbolig i 12 år. I alle årene var den beboet af Harry og Maja Nielsen. Da Anders Gregersens mor flyttede fra Vadedstedet i 1975, kom Maja og holdt hus for ham. Han solgte i 1982 bygningerne til Vadedstedet 7, der i dag ejes af Gitte og Michael Andersen.

Aldershvile

I dag er bygninger til gården Aldershvile blevet opslugt af Thisted by og har i dag postadressen Lerpyttervej 23 og 25. Men gården hører til Thisted landsogn, og navnet har måske sin oprindelse i 1800-tallet, da sognene fik større sociale forpligtelser.

Aldershvile var i mange år ejet af Christen Hvelplund, der var kendt for sit udadvendte

arbejde i landboforeningen og partiet Venstre. Han blev født 1871 i Sønder Omme sogn, og som ung opholdt han sig flere år i Argentina, hvor han opdrættede heste. Det gjorde senere et stort indtryk på hans børnebørn, når han fremviste lasso, cowboybukser og poncho fra tiden i Argentina.

Chr. Hvelplund blev 1901 gift i Skinnerup kirke med Kristiane Petrine Klemmensen. De slog sig ned ved Fredericia, men hun ville hjem til Thy, og et par år efter brylluppet købte de Aldershvile. Og det til trods for at Chr. Hvelplund følte, at Thy var ligeså fjern som Argentina!

Aldershvile blev lige efter 2. Verdenskrig overtaget af sønnen Jens Rahbek Hvelplund, og forældrene flyttede til Nørre Allé 46. Kort tid efter mistede Chr. Hvelplund livet ved en trafikulykke, og hans kone flyttede tilbage til Aldershvile.

I 1960 solgte Jens Rahbek 4 ha jord til Thisted Kommune (nu Thyparken). Midt i

1960'erne begyndte han et større staldbyggeri, der imidlertid sprængte gårdens økonomi. Sigurd Sørensen, Mejeriet Pasteur havde sat penge i gården, og han overtog den sammen med to andre. 1. januar 1968 udvandrede Jens Rahbek til Canada, hvor han opholdt sig i 30 år for derefter at vende tilbage til Thisted, hvor han købte en andelsbolig på Engvej 22. Her døde han i oktober 2008.

Anders Gregersen købte jorden til Aldershvile i tre omgange. Den første tredjedel købte han i 1977 af Kr. Hammer, der ejede Bromølle i Skovsted indtil 1973. Den anden tredjedel blev købt i 1979 af hestehandler Kr. Hansen, Hørdum. Sidste tredjedel kom til i 1989, da mejeriejer Sigurd Sørensen blev købt ud. Samme år solgte Anders Gregersen jord til køreteknisk anlæg, og svinestalden blev afhændet til et rengøringselskab. De øvrige bygninger blev solgt i 1993, mens Anders Gregersen beholdt jorden på godt 25 ha.

Hanstholmvej

I 1978 overtog Anders Gregersen to hektar jord nordøst for vejen tilhørende Hanstholmvej 31. Yderligere otte ha blev købt i 1989, således at ejeren Niels Ramsgaard kun havde et lille stykke tilbage omkring ejendommen.

Niels Ramsgaard havde overtaget stedet efter forældrene Dagny og Anders Ramsgaard, der havde ikke mindre end 13 børn. Gården var flyttet ud fra Tingstrup omkring 1920 efter en brand. En anden ejendom blev opført på brandstedet, Tingstrupvej 112, der i dag ejes af murer Larsen.

Inden Niels Ramsgaard giftede sig med Agnethe Dybdal, havde han hjælp af broderen Johannes og søsteren Ellen, der senere blev gift med Martin Helleberg i Skinnerup. Niels havde en besætning bestående af 11 køer, to heste og to-tre søer. Niels og Agnethe fik tre døtre: Dagny, Karen og Else. Det var med

stolthed i stemmen, når han fortalte, at han havde tre prinsesser lige som kongen!

I forbindelse med overtagelsen af det sidste af Ramsgaards jord i 1989 skete der en jordfordeling, idet noget af jorden blev byttet med vognmand Tage Gregersen, Nørremølle, Hanstholmvej 11. Jordfordelingen indbefattede også Hanstholmvej 9, Nørremøllegård. Fordelingen skete med hjælp fra landboforeningen, fordi man på dette tidspunkt kunne opnå hektarstøtte ved sammenlægning af jord. Anders Gregersen fik på denne måde sin jord i dette område samlet.

Jorden til Hanstholmvej 9 købte Anders Gregersen i 1981 af Gunnar Pedersen, der blev boende på gården. Den solgte han senere til Carl Ejgil Christensen, som ejer den endnu. I 1960'erne havde Gunnar Pedersen solgt jord fra til GASA, Gartnernes Salgsforening. Da den lukkede, blev stedet solgt, og bygningerne lejes nu ud til Blomster Jørgen, der i dag har adressen Hanstholmvej 7. Bygningerne står imidlertid foran nedrivning i forbindelse med anlæggelse af et nyt boligområde.

I forbindelse med de arkæologiske undersøgelser forud for boligbyggeriet blev der længere nede mod åen fundet spor efter en ajlebeholder. Anders Gregersen mener, det må være rester efter den gamle Nørremøllegård, som i begyndelsen af 1900-tallet blev flyttet op ved siden af Nørremølle, hvor den overtog den eksisterende stald. Stuehuset fik øjensynligt lov til at blive liggende og var i flere år ejet af Mads Jacobsen. Nørremøllegård var udstykket fra gården Nørremølle, hvor der blev opført en hollandsk vindmølle midt i 1800-tallet.

Som tidligere nævnt købte »I/S Vadestedet« Hanstholmvej 38 og 44 i 2000. Ejendommene var på i alt 23 ha og ejet af Bjarne og Bente Reenberg Jensen, som købte nr. 38 i 1980 af tømrer Jens Jørgen Hyldgaard. Han byggede nyt stuehus midt i 1970'erne, da han overtog

Jerseykøerne dominerede i mange år billedet af »Vadestedet«. Her 2002.

stedet efter Jens K. Yde, der havde boet her i få år. Før ham havde Poul Chr. Larsen og hans familie boet her i mere end en menneskealder.

Hanstholmvej 44 var Frants Harbo Andersens fødehjem, og han overtog ejendommen i 1957 efter sin bror. Efter hans død i 1987 blev den lagt sammen med Hanstholmvej 38. I 1993 solgtes bygningerne til Finn og Karen Margrethe Christensen, som fortsat bor her. Efter anlæggelse af omfartsvejen kom jorden til at ligge på den »forkerte« side, og jorden blev afhændet til gården Hønbjerg i Skinnerup.

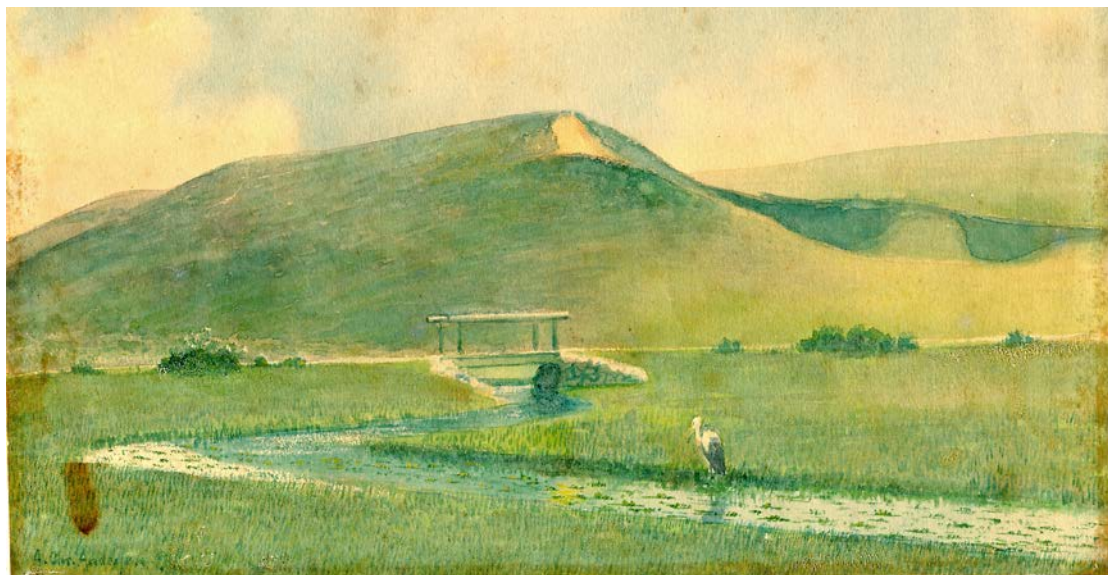
Tingstrupvej

Tingstrupvej 94 ejes i dag af damefrisør Bente Sø. Jorden har engang tilhørt Tingstrupvej 112, hvor der før en brand i 1920 lå en større gård. Tingstrupvej 94 blev oprindelig bygget af mejeribestyreren i Hillerslev, og her boede hans søn Kr. Sjælland i mange år. Han solgte i to omgange (1979 og 1984) jorden til Anders Gregersen, i alt 33 tønder sæde, ca. 23 tdr. land. Mælkekvoterne fulgte med i 1988. Kr. Sjælland beholdt selv bygningerne og ernærede sig bl.a. ved at køre tankbil.

Jorden til Tingstrupvej 129 overtog Anders Gregersen i 2000. Før omfartsvejen kom, havde ejendommen adresse på Klatmøllevej. Her boede i mange år Jesper Hove, som var formand for sygekassen. Gården blev herefter overtaget af bankdirektør Blaabjerg fra Handels- og Landbrugsbanken, som boede her i mange år indtil slutningen af 1990'erne. De nye ejere var Mie Marie og Poul Lyngge Dalggaard, der drev restaurant Marina ved havnen i Thisted. Da jorden blev solgt til Anders Gregersen, beholdt Mie Marie bygningerne, hvor hun fortsat bor.

Tingstrupgård, Tingstrupvej 122, har siden 1964 været ejet af Jens Jørgen Søgaard. Anders Gregersen lejede jorden af ham fra 1988 og til 2007. I 1944 overtog ejendomsmægler Kr. Kristensen Tingstrupgård efter brødrene Poulsen. Han solgte jord fra til Axel Hundahl og til Sofielund, inden han i 1946 afhændede gården til Marius Jensen, der allerede året efter videresolgte til Richard Kristensen.

I 1951 blev Poul Falksen ejer af Tingstrupgård, der havde højdedraget Hejrhøj som tilliggende. På højen var der en stendysse, som ejeren fjernede omkring 1957. – Det var en

Som det ses, har der også engang været bro over åen ved vadestedet. Akvarel af A. Chr. Andersen. Museet for Thy og Vester Hanherred.

skam, siger Anders Gregersen beklagende. At stenene måske er bevaret i andre folks haver, gør ikke sagen bedre. På Hejrhøj blev der 30 år senere opført to moderne vindmøller, som stod her i ca. 15 år.

Lejemål og virkelyst

Det var ikke kun Tingstrupgårds jord, Anders Gregersen havde til leje. I 1976 lejede han 47 ha i Ræhr tilhørende ejendommen Vestergård, som Wolle Kirk havde ejet, før han rejste til Afrika. Inden dette lejemål ophørte efter 15 år, forpagtede Anders Gregersen Bosbjergvej 4 i Nors af Karl Ejner Pedersen. Derved blev landbrugsjorden forøget med 12 ha og mælkekvoterne tilsvarende hævet. Dengang havde Vadestedet over 200 ha til rådighed, og det krævede selvfølgelig arbejdskraft. Der var to til at klare markarbejdet og to i stalden. I første halvdel af 1980'erne lejede han desuden jorden til to ejendomme på Lerpyttervej, hvor der nu er idrætsanlæg.

Det har ikke været muligt at gå i detaljer med alle Anders Gregersens handelstransaktioner. Ind i mellem taber man næsten pusten. Inden for samme år (2002) både købte og solgte han Sennelsvej 114. Og han har handlet jord på Ballerumvej og købte i 1975 eng, bl.a. fra Højvang. Dertil kommer salg af jord til vejanlæg og cykelsti.

Vadestedvej 5 fik i gammel tid navnet Vadestedet. I Anders Gregersens tid burde navnet snarere have været Virkelyst! Og virketrangen hørte ikke op med salget af Vadestedet. Straks efter købte han således tre ejerlejligheder i Dr. Louisegade, og i 2009 købte han foruden en byggegrund desuden Møllevvej 33 og Markvænget 3, hvor han bor i dag.

Svend Sørensen
Født 1949. Museumspædagog ved Museet for Thy og Vester Hanherred.